

vrijdag 26 januari 2007

In memoriam Hugo Van den Enden

MORGEN vindt de uitvaart plaats van Hugo Van den Enden, emeritus hoogleraar van de Universiteit Gent. Ik heb het voorrecht gehad samen met deze briljante student een levensbeschouwelijke ommekeer mee te maken. In het academiejaar '59-'60 volgden wij bij de professoren Apostel en Kruithof seminars over kennisleer, antropologie en ethiek. Wij werden gestimuleerd om bijna wekelijks 'papers' te schrijven waarin wij een standpunt moesten formuleren over de meest uiteenlopende onderwerpen. Zo groeiden wij in een vinnige maar vriendschappelijke confrontatie meer en meer naar elkaar toe en tegen het einde van dat jaar hadden wij weliswaar onze eigen wijsgerige persoonlijkheid ontwikkeld, maar tevens een terrein gevonden waarop we elkaar voor de rest van ons leven konden stimuleren en waarderen.

Heel vlug na zijn licentie wijsbegeerte interesseerde Hugo zich voor de ethisch-politieke kwesties die toen aan de orde waren. Kruithof en Van Ussel, die de discussies over jeugdseksualiteit en contraceptie gelanceerd hadden, vonden in hem een actieve bondgenoot, maar als snel verplaatste hij het debat naar een terrein waar ze hem slechts aarzelend konden volgen. Zijn eerste, blijvende, verdienste voor de ethische ontvoogding in Vlaanderen, was immers zijn inzet voor de abortuswet. In talloze lezingen en artikels over dit onderwerp maakte hij brandhout van de argumenten van de tegenstanders en dat leidde in 1971 tot het boek *Abortus, pro en contra* (Wereldvenster), dat ook in Nederland veel succes kende.

Maar lang voor de abortuswetgeving in België uiteindelijk tot stand kwam (1990), had Hugo zich al volop in een nieuwe strijd geëngageerd. In 1983 werd de Vereniging voor het Recht op Waardig Sterven' gesticht, waarvan hij jarenlang de actieve ondervoorzitter was. Ook hierover gaf hij talloze lezingen en publiceerde hij een reeks artikelen, in binnen- en buitenland. Zo ontstond in 1995 *Ons levenseinde humaniseren. Over waardig sterven en euthanasie* (VUB Press). De Belgische euthanasiewet trad in werking op 23 september 2002 en als reactie daarop bracht hij een herziene uitgave van dit boek in 2004.

Zowel de abortuswet als de euthanasiewet beantwoordden niet volledig aan het ideaal dat Van den Enden voor ogen had. Toch kan men zeggen dat hij de vreugde beleefd heeft de twee belangrijkste doelstellingen op het ethisch-politieke vlak waarvoor hij jarenlang heeft gestreden, in grote mate gerealiseerd te zien.

En ten slotte is er zijn activiteit als professor. Honderden studenten hebben hem meegemaakt als een briljante lesgever en door zijn bijdrage tot de vorming van de leraars Moraal moet, indirect, zijn invloed op talloze jongeren aanzienlijk zijn geweest.

Tengevolge van zware gezondheidsproblemen en later het verlies van zijn vrouw, had hij de laatste jaren heel wat van zijn veerkracht en dynamiek verloren, maar wat hij daarvoor realiseerde heeft ertoe bijgedragen het lijden en de wanhoop van veel mensen te verzachten.

Dank je, Hugo.

Etienne Vermeersch

(De auteur is hoogleraar emeritus aan de UGent.)

Etienne Vermeersch